

Statenmededeling

Onderwerp

Terugbrengen te ruime begrenzing NatuurNetwerk Brabant

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Het besluit van Gedeputeerde Staten om de te ruime begrenzing van het NatuurNetwerk Brabant (NNB-NNN) met ca. 2.000 ha terug te brengen en deze hectaren apart op te nemen in een nieuwe kaartlaag met als werktitel NNB-overig en dit via een ontwerpbesluit wijziging Omgevingsverordening Noord-Brabant (OVNB) in mei 2024 in procedure te brengen.

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: C2324099/5865429

PS: 5874063

Aanleiding

Omdat de realisatie van nieuwe natuur niet snel genoeg ging hebben GS in 2017 besloten dat ook hectares aangrenzend aan NNB aangekocht konden worden om de realisatie te versnellen. Over de wijze waarop zou worden teruggebracht is destijds niets vastgelegd. Zo kwamen er wel hectares bij, maar gingen er geen hectares van de kaart af. Deze werkwijze heeft inderdaad gezorgd voor een versnelling van de realisatie van nieuwe natuur, maar heeft ook geleid tot een te ruime begrenzing van het natuurnetwerk met ca. 2.000 ha., waaronder geen beleidsafspraken liggen en waarvoor ook geen middelen zijn gereserveerd.

Op dit moment is van de beoogde 20.000 ha. nieuwe natuur ca. 17.000 ha. verworven. Daarmee heeft Brabant nog een opgave van 3.000 hectare te realiseren NNB, binnen een zoekgebied van 5.000 ha. Om de te ruime begrenzing van het NNB terug te dringen is in overleg met manifestpartners gekeken naar de doelen van het NNB. Die zijn naast de realisatie van natuurgebieden en biodiversiteit, waaronder Natura2000, ook de Kader Richtlijn Water (KRW: Natte Natuurparels en beekdalen), waterberging en waterveiligheid en klimaatmaatregelen, waaronder de aanleg van nieuw bos.

Samen met onze manifestpartners is het gelukt om ongeveer 900 hectare aan te wijzen als wenselijk maar niet noodzakelijk, die -met pijn- buiten het NNB-NNN kunnen worden geplaatst. Het betreft vooral afrondende hectares van bestaande natuurgebieden. Om te komen tot het aanwijzen van 2.000 hectare is er vervolgens (zonder partners) voor gekozen aanvullend hectares aan te wijzen met vooral een laag natuurdoeltype, voornamelijk graslanden mét vernattingsdoelen. Daarbij is het uitgangspunt gebleven dat percelen binnen N2000, en in het hart van natuurgebieden en Natte Natuurparels, behouden moeten blijven in het NNB-NNN. Door deze hectares onder te brengen in NNB-overig blijft de basisbescherming via het OVB gelden, onder andere die van de attentiezone waterhuishouding. De natuur- en waterdoelen uit het Natuurbeheerplan houden daarmee kans op bereik.

(In de bijlage vindt u meer achtergrondinformatie bij dit dossier.)

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het NNB en zijn bevoegd tot het verrichten van voorbereidende handelingen voor het vaststellen van een wijziging van de Omgevingsverordening. Daaronder valt ook het vaststellen van een ontwerp en de ter-visie-legging.

Het vaststellen van een wijziging, inclusief eventuele amendementen, is de bevoegdheid van Provinciale Staten.

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: C2324099/5865429

PS: 5874063

Kernboodschap

1. *De omvang van het NatuurNetwerk Nederland in Brabant (het NNB-NNN) wordt met dit besluit éénmalig met ca. 2.000 ha verkleind.*

Door nu de omvang van het NNB-NNN éénmalig met 2.000 ha te verkleinen, brengen we de kaart van de verordening in overeenstemming met de afspraken over nieuwe natuur en het Natuurpact, en doen we recht aan de uitspraak van de Raad van State inzake het Reuseldalarrest (3-8-2022). Hieruit kwam naar voren dat het NNN, vanuit regels voor Ruimtelijke Ordening, feitelijk niet mag worden verkleind. Brabant wordt echter de gelegenheid geboden om dit éénmalig te herstellen. Voor deze nieuwe NNB-NNN begrenzing geldt daarom ook dat de omvang vanaf het moment van vaststelling door Provinciale Staten, minimaal gelijk moet blijven. Deze hectaren liggen versnipperd over Noord-Brabant.

2. *De percelen die nu buiten het NNB-NNN worden gebracht, worden in de Omgevingsverordening Brabant op een nieuwe kaartlaag (het NNB-overig) geplaatst.*

De percelen die buiten de begrenzing van het NNB-NNN komen te vallen worden opgenomen in een nieuwe kaartlaag van de OVNB met als werktitel NNB-overig. De planologische bescherming van deze percelen blijft gelijk aan die van het NNB-NNN. Deze kaartlaag is een provinciale verantwoordelijkheid en valt daarmee buiten de regels van het Barro/Bkl. Provinciale Staten zijn bevoegd deze kaartlaag te wijzigen.

Door deze percelen als NNB-overig op te nemen, geven we blijk van consistent bestuur en nemen geen risico op schadeclaims (nadeelcompensatie). Er wordt voorkomen dat de provincie op korte termijn opnieuw planologische beperkingen op gronden moeten gaan leggen vanuit nieuwe ontwikkelingen die op ons afkomen. De Europese Natuurherstelverordening en het NPLG vragen immers om ruimte; de overgangsgebieden die nodig zijn rond Natura2000-gebieden, de eisen die vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR), het herstel van water- en bodemsystemen (waaronder de Kaderrichtlijn Water, KRW) en de extensivering van de landbouw. Behoud van de te ruime hectares als NNB-overig biedt hiervoor een (tijdelijke) oplossing. Zodra duidelijk is welke hectares relevant zijn voor noodzakelijke herstopgaven kan vervolgens worden besloten om de niet-noodzakelijke hectares definitief uit het NNB te halen.

Mochten er inderdaad 'groenblauwe' bestemmingen komen voor (delen van) de hectaren in het NNB-overig, dan hecht het college eraan dat er geen nieuwe of aanvullende gebruikbeperkingen gaan gelden, anders dan wat er vanuit hogere (Europese) wetgeving noodzakelijk is of gaat zijn.

Consequenties

1. *Het verkleinen van het NNB-NNN betekent, naast het verlies van kwantiteit, ook verlies van ecologische kwaliteit en samenhang.*

De flexibele werkwijze heeft weliswaar gezorgd voor een versnelling in de realisatie van het NNB, maar deze heeft voor een belangrijk deel plaats gevonden aan de randen van het oorspronkelijke natuurnetwerk. Het betreft in veel gevallen meer algemene natuurdoeltypen. Realisatie van de meer zeldzame natuurdoeltypen, die hogere eisen stellen en veelal in de kern van het natuurnetwerk liggen, is hierbij achtergebleven. Het nu met 2.000 ha terugbrengen van de te ruime begrenzing betekent dat belangrijke percelen buiten het NNB-NNN komen te vallen. Door deze percelen op te nemen in een nieuwe kaartlaag NNB-overig, met een gelijkblijvende planologische bescherming, blijven de hydro-ecologische potenties geborgd. We streven waar mogelijk naar een meer lichtgroene invulling, meest waarschijnlijk met agrarisch (medel)gebruik. Deze percelen blijven hiermee in beeld voor de realisatie van doelen voortkomend uit de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) en het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG). Het verkleinen van het zoekgebied, door het wegnemen van de te ruime begrenzing, heeft als mogelijk nadeel dat te verwerven percelen nog moeilijker gevonden kunnen worden, wat wellicht vertragend gaat werken. Zicht op volledige verwerving van het NNB per 2027 blijft daarmee onzeker.

2. *Het draagvlak voor het besluit is bij de meeste manifestpartners gering*

Hoewel de meeste manifestpartners wel begrip hebben voor de aanleiding, staan ze niet achter het besluit om nu het NNB-NNN met 2.000 ha te verkleinen. In de eerste selectieronde, waarbij we onderscheid hebben proberen te maken tussen wenselijke en noodzakelijke NNB-percelen, hebben we in overleg met de manifestpartners ca. 900 ha. aangemerkt als wenselijk, maar niet noodzakelijk. Een verdere verkleining van het NNB-NNN met nog eens 1.100 ha, was wat de manifestpartners betreft niet meer mogelijk. Hun argumenten hiervoor zijn:

- Deze herbegrenzing leidt naast het verlies van kwantiteit, ook tot verlies van ecologische kwaliteit en samenhang (m.n. op hydrologisch vlak);
- Deze herbegrenzing doorkruist allerlei gebiedsprocessen en -afspraken;
- De huidige opgaven in het landelijk gebied (o.a. GGA, BPLG) vragen waarschijnlijk om meer natuur en biodiversiteit.

3. *Natuurcompensatie moet voortaan plaatsvinden buiten de begrenzing van het NNB-NNN.*

Met deze eenmalige herbegrenzing van het NNN in Noord-Brabant, wordt recht gedaan aan de afspraken over nieuwe natuur, waaronder het Natuurpact, en aan de vereisten uit het Barro/Bkl. Verkleinen van de oppervlakte van het NNB is na dit besluit niet meer mogelijk. Dit betekent dat ook de verplichte natuurcompensatie bij aantasting van het NNB, buiten het NNB-NNN moet plaatsvinden. De Omgevingsverordening zal hierop worden aangepast.

Europese en internationale zaken

De begrenzing van het NNB is voor een deel gebaseerd op Europees beleid. Met name waar het gaat om de Vogel- en Habitatrichtlijnen (Natura2000-gebieden) en de Kaderrichtlijn Water (KRW, o.a. Natte Natuurparels). In de uitwerking van dit

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: C2324099/5865429

PS: 5874063

besluit is, zoveel als mogelijk, rekening gehouden met deze Europese verplichtingen. Binnen Natura2000-gebieden zijn geen hectaren aangewezen. Binnen de Natte Natuurparels zijn alleen hoger gelegen gronden aan de randen aangewezen, op zodanige wijze dat de essentiële doelen voor water en natuur geborgd blijven.

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: C2324099/5865429

PS: 5874063

Communicatie

Over dit proces is met name gecommuniceerd met de manifestpartners die in de gebiedsprocessen een belangrijke rol spelen bij de realisatie van het NNB. Dit zijn 4 natuurterrein beherende organisaties (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Brabants Landschap en Ark), 3 waterschappen (De Dommel, Aa en Maas en Brabantse Delta) en de Werkeenheid Natuurnetwerk. Zij hebben in de eerste ronde inhoudelijke inbreng geleverd. Via bilateraal overleg, inloopdagen en via het Coördinatieteamoverleg is ook met de andere manifestpartners (GOB, ZLTO, Brabants Particulier Grondbezit en de grotere Brabantse steden gecommuniceerd. Gelet op enerzijds de grote omvang en het detailniveau (op perceelsniveau) en anderzijds het gebleken gebrek aan draagvlak en de grote tijdsdruk, is het uiteindelijke resultaat niet met manifestpartners besproken. Naar verwachting zal dit besluit tot omvangrijke zienswijzen leiden. De Manifestpartners worden z.s.m. over dit besluit geïnformeerd, tijdens een extra bestuurlijk overleg. Daarin worden zij meegenomen in de achtergronden van het besluit. Wij informeren hen ook over het proces en de formele inspraakmogelijkheden rondom de aanpassing van de OVNB.

Vervolg

Het terugbrengen van de te ruime begrenzing van het NNB met 2.000 ha. zal door GS worden verwerkt in het ontwerpbesluit wijziging Omgevingsverordening Noord-Brabant en in het Ontwerp Natuurbeheerplan 2025. Dit is geagendeerd voor mei 2024. De besluiten zullen medio 2024 ter inzage worden gelegd.

Vaststelling van de Ontwerp-Omgevingsverordening en het Natuurbeheerplan 2025 door GS staat gepland in het laatste kwartaal van 2024.

Aansluitend zal de Ontwerp-Omgevingsverordening ter vaststelling aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Bijlage

Achtergrondinformatie

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

G.H.E. Derks

Programmamanager: mevrouw N. Wester, (06) 18 30 34 01, nwester@brabant.nl.

Auteurs: Mevr. M.L. Zwols, (06) 18 30 30 67, mzwols@brabant.nl.
De heer M.H.M. Mols, (06) 52 79 40 52, mmols@brabant.nl.

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: C2324099/5865429

PS: 5874063